

Dosarul nr. 2ra-2057/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. Gh. Stratulat)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, I. Muruianu, I. Cimpoi)

ÎNCHEIERE

24 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Victor Burduh

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Serghei Bursuc

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Serghei Bursuc, reprezentat de avocatul stagiar Liliana Munteanu împotriva Statului Republica Moldova, reprezentat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Gheorghe Uțica cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și compensarea prejudiciului moral, repararea prejudiciului material și prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești

împotriva deciziei din 6 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Serghei Bursuc, reprezentat de avocatul stagiar Liliana Munteanu, casată parțial hotărârea din 19 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și emisă în această parte o nouă hotărâre

constată:

La 5 septembrie 2018, Serghei Bursuc, reprezentat de avocatul stagiar Liliana Munteanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Statului Republica Moldova, reprezentat de Ministerul Justiției al RM și Gheorghe Uțica, intervenienți accesorii Procuratura Generală a RM și Ministerul Afacerilor Interne al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și compensarea prejudiciului moral, repararea prejudiciului material și prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii a invocat că la 28 decembrie 2015, în privința lui a fost pornită o cauză penală de către organul de urmărire penală al IP Ialoveni în baza art. 186 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, recalificat ulterior în art. 186 alin. (2). lit. d)

Cod penal, pentru presupusul fapt că în perioada 4 decembrie 2015 – 6 decembrie 2015, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, în timp ce efectua lucrări de reparație la domiciliul lui Gheorghe Uțica din r-nul XXXXX sat. XXXXX, folosindu-se de faptul că nu este observat, a sustras pe ascuns bani în sumă de 23 000 de lei și 700 de euro sau echivalentul în sumă de 15 204 de lei, în total în sumă de 38 204 de lei, astfel pricinuindu-i lui Gheorghe Uțica o daună materială considerabilă.

Aceste fapte sunt confirmate cu certitudine prin două înscrisuri probatorii ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit din 25 ianuarie 2016 emisă de IP Ialoveni și ordonanța de punerea lui sub învinuire din 25 aprilie 2016 emisă de Procuratura raionului Ialoveni.

La 19 august 2016, cauza penală a parvenit spre examinare în Judecătoria Hîncești sediul Ialoveni, termenul de examinare a acestei cauze penale fiind din 19 august 2016 până la 10 iulie 2018, în prima instanță având loc cincisprezece ședințe de judecată.

A remarcat că prin sentința din 10 iulie 2018 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni, dânsul a fost achitat pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de el, prin urmare, ilegal a fost bănuit și învinuit penal, fiindu-i încălcat astfel dreptul garantat de art. 21 din Constituția RM - prezumția nevinovăției.

Astfel, cauza penală, intentată la 28 decembrie 2015 în privința lui în baza art. 186 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal de către Inspectoratul de Poliție Ialoveni și Procuratura raionului Ialoveni, s-a derulat, desfășurat, examinat și judecat în total o perioadă excesivă de timp de doi ani, șapte luni și nouăsprezece zile.

Pentru toată perioada de urmărire penală și examinare în prima instanță a cauzei penale, din 25 ianuarie 2016 până la 10 iulie 2018, timp de doi ani, cinci luni și cincisprezece zile, dânsul a avut măsură preventivă obligarea de a nu părăsi țara și obligarea de a se prezenta de câte ori va fi citat legal la organul de urmărire penală și ulterior, în instanța de judecată, fiindu-i aplicate interdicții de a-și perfecta pașaportul cetățeanului RM, fiind privat de dreptul la libera circulație.

A remarcat că în toată această perioadă de timp, nu a putut să se angajeze legal la lucru pe teritoriul RM, deoarece avea intentată o cauză penală și era cercetat penal, astfel, prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, i-a fost cauzat prejudiciu material și prejudiciu moral.

Așadar, prejudiciul material efectiv îl estimează în mărime de 12 000 de lei ce constituie cheltuielile de asistență juridică în cauza penală și prejudiciul material sub forma venitului ratat, salariul mediu lunar nerealizat în mărime totală de 167 700 de lei, pentru perioada 25 ianuarie 2016 - 25 ianuarie 2017 în mărime de 60 600 de lei, pentru perioada 25 ianuarie 2017 - 25 ianuarie 2018 în mărime de 67 200 de lei, pentru perioada 25 ianuarie 2018 - 25 iulie 2018 în mărime de 36 900 de lei.

A relevat că din cauza încălcării dreptului lui la examinarea cauzei penale în termen rezonabil și în special, din cauza că ilegal a fost bănuit și învinuit de comiterea infracțiunii menționate, i-au fost provocate suferințe psihologice și psihice foarte grave, în urma cărora dânsul a suferit și suferă o durere sufletească

enormă, o amărăciune deosebită, nervozitate, tristețe și un stres, șoc psihologico-moral foarte puternic pe care îl apreciază în cuantumul unui prejudiciu moral de 80 000 de lei pentru încălcarea termenului rezonabil și 100 000 de lei pentru încălcarea dreptului garantat de art. 21 din Constituția RM.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, art. 8,10, 11, 14, 15, 616, 1398, 1405, 1416, 1422, 1423 Cod civil, 192 alin. (2), 206 alin. (1) CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, constatarea și recunoașterea încălcării dreptului lui la derularea, desfășurarea, examinarea și judecarea în termen rezonabil a cauzei penale intentată la 28 decembrie 2015 în privința lui în baza art. 186 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, recalificat în art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal de către IP Ialoveni și Procuratura raionului Ialoveni, derulată, desfășurată, examinată și judecată în total o perioadă de timp de doi ani, șapte luni și nouăsprezece zile și pentru încălcarea acestui drept încasarea din beneficiul Statului Republica Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui a sumei de 80 000 de lei pentru compensarea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare, constatarea și recunoașterea faptului că ilegal a fost bănuit și învinuit de către IP Ialoveni și Procuratura raionului Ialoveni, constatarea și recunoașterea faptului că i-a fost încălcat în cauza penală dreptul garantat de art. 21 din Constituția RM, repararea prejudiciului material efectiv în mărime de 12 000 de lei ce constituie cheltuielile de asistență juridică în cauza penală, a prejudiciului material sub forma venitului ratat, salariul mediu lunar nerealizat în mărime totală de 167 700 de lei și a prejudiciului moral în mărime de 100 000 de lei, precum și încasarea din contul Statului RM, reprezentat de Ministerul Justiției al RM, în mod solidar în beneficiul lui a tuturor cheltuielilor de judecată suportate pentru examinarea prezentei cauze civile.

Prin hotărârea din 19 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță, cu referire la netemeinicia pretenției privind constatarea și recunoașterea încălcării dreptului la derularea, desfășurarea, examinarea și judecarea în termen rezonabil a cauzei penale intentate la 28 decembrie 2015, a remarcat faptul că durata de doi ani, șapte luni și nouăsprezece zile nu poate fi imputabilă în totalitate organelor jurisdicționale.

A conchis prima instanță că durata procedurilor a fost condiționată nemijlocit de realizarea drepturilor procedurale ale părților, care a dus la amânarea examinării cauzei în repetate rânduri, precum ar fi necesitatea asigurării prezenței martorilor, necesitatea pregătirii părților pentru etapa susținerilor orale, dar și din motive care țin de organizarea muncii sau de circumstanțe care nu țin de voința părților.

Referitor la pretenția cu privire la constatarea și recunoașterea ilegalității statutului de bănuit și învinuit, având în vedere prevederile art. 63 alin. (1) și 65 alin. (1) CPP, prima instanță a reținut că instanța de judecată în ordine civilă nu poate constata ilegalitatea unui statut acordat în cadrul unui proces penal, întrucât legea nu acordă asemenea împuterniciri instanței de drept civil.

Cu referire la pretenția privind repararea prejudiciului material și prejudiciului moral și având în vedere că în speță existând o decizie definitivă a instanței de apel, dar nu irevocabilă prin care a fost casată sentința de achitare a primei instanțe pe numele lui Serghei Bursuc, prima instanță a evidențiat că nu se poate expune asupra admiterii acestei cerințe.

Prin decizia din 6 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Serghei Bursuc, reprezentat de avocatul stagiar Liliana Munteanu, casată hotărârea din 19 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, în partea respingerii pretențiilor cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și pronunțată în această parte o nouă hotărâre, prin care au fost admise parțial pretențiile lui Serghei Bursuc cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

A fost încasat din contul bugetului de stat gestionat de Ministerul Finanțelor al RM, prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Serghei Bursuc prejudiciul moral în mărime de 10 000 de lei și prejudiciul material cu titlu de cheltuieli de judecată în mărime de 12 000 de lei suportate pe parcursul urmăririi penale și examinării cauzei penale.

În rest, a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că este întemeiată concluzia primei instanțe cu privire la necesitatea respingerii acțiunii înaintată de Serghei Bursuc în partea constatării încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului moral în mărime de 80 000 de lei.

Cu referire la pretenția privind repararea prejudiciului material și prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, instanța de apel a considerat că Serghei Bursuc este în drept de a pretinde repararea prejudiciului cauzat în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, deoarece prin act judecătoresc irevocabil a fost achitat de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de acesta.

Prin urmare, apreciind în ansamblu circumstanțele speței și având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul și gravitatea suferințelor suportate, statutul social al persoanei, durata urmăririi penale și examinării cauzei, aplicarea măsurilor preventive sub forma obligării de nepărsire a țării, instanța de apel a constatat existența motivelor întemeiate de a acorda prejudiciul moral în mărime de 10 000 de lei, care poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacție echitabilă lui Serghei Bursuc.

În ceea ce privește cerința privind repararea prejudiciului material în mărime de 12 000 de lei compus din cheltuieli suportate în cadrul cauzei penale, instanța de apel a relevat că din materialele dosarului rezultă că Serghei Bursuc a suportat

cheltuieli pentru asistență juridică acordată în cadrul dosarului penal, potrivit bonului de plată seria XL nr. 553434 din 16 august 2016, în sumă de 12 000 de lei.

Prin urmare, instanța de apel a considerat că cheltuielile de judecată pentru acordarea asistenței juridice în cadrul dosarului penal au fost reale, necesare și rezonabile pentru efectuarea actelor procesuale efectuate.

Prin decizia suplimentară din 20 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, au fost încasate din contul Ministerul Finanțelor al RM, prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Serghei Bursuc cheltuielile de asistență juridică în mărime de 8 000 de lei suportate pentru examinarea cauzei în prima instanță și în instanța de apel.

La 9 septembrie 2019, Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei din 6 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, deoarece a fost interpretată în mod eronat legea și în acest sens au fost aplicate eronat normele de drept material, iar aprecierea probelor de către instanța de apel a fost arbitrară.

A remarcat că legiuitorul în temeiul art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, a prevăzut expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei fizice/juridice la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

A reiterat că, deși la caz există o sentință de achitare, este eronată și neîntemeiată soluția instanței de apel de a califica că acțiunea este întemeiată, or, prin prisma legii menționate, persoana (fizică/juridică) are dreptul să solicite despăgubire în situația când aceasta a fost condamnată, iar ulterior în privința sa a fost emisă sentință de achitare.

De altfel, doar în aceste situații se poate invoca că persoana a fost atrasă la răspundere penală.

Având în vedere prevederile Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 și art. 50 Codul penal, a evidențiat că intimatul nu a fost atras la răspundere penală și nici nu i-a fost acordat statutul de condamnat, fiind doar în calitate de învinuit/inculpat de comiterea unei infracțiuni în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale.

Așadar, la caz, în privința intimatului nici nu a fost emisă o sentință definitivă de condamnare.

Prin urmare, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în condițiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, necesită de a fi întrunite cumulativ (minim o condiție), atât circumstanțele prevăzute de art. 6 - dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art. 3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral, norme care sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

A remarcat că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului.

A conchis că instanța de apel a analizat arbitrar poziția participanților la proces și a evitat aprecierea argumentului reprezentantului Ministerului Justiție al RM privitor la faptul că este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept.

Totodată, a accentuat că instanța de apel nu a luat în considerare și Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiției nr. 8 din 24 decembrie 2012 (pct. 14), care prevede că examinarea corectitudinii procedurilor penale, nu ține de competența instanței civile, deoarece aceste chestiuni urmează a fi decise în cadrul procedurilor penale.

În ce privește aplicarea în privința lui Serghei Bursuc a măsurilor procesuale sub formă de obligațiune de nepărsire a țării, suspendarea provizorie din funcție, a precizat că aceste măsuri procesuale erau, de fapt și sunt prevăzute de legislația procesual penală. Or, aceste măsuri urmau a fi aplicate pentru cazul de infracțiune săvârșirea căreia îi era imputată intimatului.

A obiectat că instanța de apel a ignorat aplicarea corespunzătoare a prevederilor art. 94 alin. (1) CPC și nu a luat în considerare Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 23 privind unele aspecte ale încasării cheltuielilor de asistență juridică, precum și practica Curții Europene, care statuează că la aprecierea cheltuielilor pentru asistență juridică urmează a fi constatat faptul dacă acestea au fost necesare, realmente angajate și rezonabile în cuantum.

Cu referire la pretenția de acordare a sumei în scopul reparării prejudiciului moral, urmau a fi aplicate prevederile art. 118 CPC, care statuează că părțile sunt obligate să prezinte probe pe care le invocă, conform legislației în vigoare.

La 2 octombrie 2019, prin intermediul Oficiului Poștal, Procuratura Generală a RM a depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, solicitând admiterea cererii de recurs.

La 20 noiembrie 2019, Serghei Bursuc a declarat recurs împotriva deciziei din 6 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că prin decizia din 23 aprilie 2019 a Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție, pronunțată motivat la 23 mai 2019, a fost casată decizia din 23 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea sentinței din 10 iulie 2018 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni, pronunțată motivat la 16 august 2018, prin care dânsul a fost achitat, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de acesta, adică instanța de judecată l-a declarat nevinovat de săvârșirea infracțiunii de care el a fost bănuit și învinuit de către Inspectoratul de Poliție Ialoveni și Procuratura raionului Ialoveni, iar de aici rezultă că dânsul ilegal a fost bănuit și învinuit penal, fiindu-i încălcat dreptul garantat de art. 21 din Constituția RM.

A remarcat că la momentul emiterii hotărârii contestate a primei instanțe din 19 decembrie 2018, sentința din 10 iulie 2018 de achitare a lui, era casată/anulată

din 23 octombrie 2018 de către Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău, astfel, prima instanță nu era în drept să admită acțiunea, pe motiv că admisibilitatea acțiunii la caz depinde de sentința de achitare din 10 iulie 2018 adoptată în cauza penală, însă la momentul examinării acestei cauze civile în ordine de apel, prin decizia din 23 aprilie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost menținută sentința de achitare, motiv pentru care acțiunea înaintată de el urmează să fie admisă.

Prin urmare, cauza penală intentată la 28 decembrie 2015 în privința lui în baza art. 186 alin. (2). lit. c) și d) Cod penal, a derulat, desfășurat, examinat și judecat irevocabil la 23 mai 2019 în Curtea Supremă de Justiție, în total o perioadă de timp de trei ani, trei luni și douăzeci și șase de zile.

Astfel, cauza penală intentată la 28 decembrie 2015 în privința lui în baza art. 186 alin. (2). lit. c) și d) Cod penal, recalificat în art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, de către Inspectoratul de Poliție Ialoveni și Procuratura raionului Ialoveni a fost derulată, desfășurată, examinată și judecată în prima instanță în total o perioadă de timp de doi ani, șapte luni și nouăsprezece zile, judecătoria Hîncești sediul Ialoveni finisând examinarea acestei cauze în prima instanță la 16 august 2018 când a fost pronunțată sentința din 10 iulie 2018, motivată la 16 august 2018.

A accentuat faptul că ședințele de judecată în prima instanță au fost amânate în interval de timp de două, trei luni după cum urmează: ședința din 19 august 2016 a fost amânată pentru data de 23 noiembrie 2016, ședința din 23 noiembrie 2016 a fost amânată pentru data de 6 februarie 2017, ședința din 6 februarie 2017 a fost amânată pentru data de 4 mai 2017, ședința din 4 mai 2017 a fost amânată pentru data de 11 iulie 2017, ședința din 11 iulie 2017 a fost amânată pentru data de 12 iulie 2017, ședința din 12 iulie 2017 a fost amânată pentru data de 19 octombrie 2017, ședința din 19 octombrie 2017 a fost amânată pentru data de 20 decembrie 2017, ședința din 20 decembrie 2017 a fost amânată pentru data de 21 martie 2018, ședința din 21 martie 2018 a fost amânată pentru data de 4 aprilie 2018, ședința din 4 aprilie 2018 a fost amânată pentru data de 10 iulie 2018, ședința din 10 iulie 2018 a fost amânată pentru data de 27 iulie 2018, ședința din 27 iulie 2018 a fost amânată pentru data de 9 august 2018, ședința din 9 august 2018 a fost amânată pentru data de 13 august 2018.

A concretizat că ședința de judecată din 23 noiembrie 2016 a fost amânată din cauza că a expirat timpul preconizat pentru ședința de judecată, ședința de judecată din 6 februarie 2017 a fost amânată din cauza că judecătorul se afla la seminar, ședința de judecată din 4 mai 2017 a fost amânată pentru ca procurorul să prezinte probele acușării, ședința de judecată din 11 iulie 2017 a fost amânată pe motiv ca procurorul să prezinte mărturii pentru data de 12 iulie 2017, ședința de judecată din 12 iulie 2017 a fost amânată pentru data de 19 octombrie 2017 pentru cercetarea materialelor cauzei, ședința de judecată din 4 aprilie 2018 a fost amânată din cauza că judecătorul se afla în concediul de boală, ședința de judecată din 10 iulie 2018 a fost amânată pentru data de 27 iulie 2018 din cauza pronunțării sentinței integrale, ședința de judecată din 27 iulie 2018 a fost amânată pentru data de 9 august 2018 pentru a fi pronunțată sentința integrală, ședința de judecată din

9 august 2018 nu a avut loc din cauza că a lipsit grefierul și abia la ședința din 13 august 2018 a fost pronunțată sentința integrală-motivată.

Astfel, urmează a fi constatat faptul că din cauza instanței, grefierului, judecătorului și părții acuzării procurorului, organului de urmărire penală care acționează tot din partea statului, cauza penală în prima instanță a fost amânată de nouă ori.

A considerat că de către organul de urmărire penală și instanțele de judecată în cauza penală intentată pe numele lui au fost încălcate normele legislative naționale și internaționale la care RM este parte privind respectarea termenului rezonabil de examinare a cauzei penale.

Din hotărârea din 19 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru rezultă că, în cadrul judecării cauzei în prima instanță, reprezentanții Ministerului Afacerilor Interne al RM, Procuraturii Generale a RM și Ministerului Justiției al RM nu au prezentat careva probe (argumente) cu privire la respectarea de către instituțiile statului a termenului rezonabil.

La fel, nici prima instanță în hotărâre nu a explicat constatarea respectării de către instituțiile statului a termenului rezonabil, menționând doar că nu pot fi reținute alegațiile lui referitoare la faptul că durata de doi ani, șapte luni și nouăsprezece zile constituie o perioadă excesiv de lungă întrucât această perioadă nu poate fi imputabilă în totalitate organelor jurisdicționale.

A considerat opinia primei instanțe ca fiind eronată, greșită și contradictorie.

Potrivit legislației procesual penale, pentru aprecierea respectării sau încălcării termenului rezonabil, pe lângă durata de timp a examinării procesului penal, este necesar de a fi respectate și întrunite criteriile de apreciere a termenului rezonabil stabilite de legiuitor la art. 20 alin. (2) CPP și anume, complexitatea cazului, comportamentul participanților la proces, conduita organului de urmărire penală și a instanței de judecată.

A învederat că ședințele de judecată în cauza penală au fost amânate la solicitările lui doar o dată din lipsa avocatului (prima ședință din 19 august 2016), iar la 20 decembrie 2017 a lipsit nu doar avocatul inculpatului, dar și partea vătămată în lipsa căreia nu putea avea loc ședința de judecată, însă din cauza instanței de fond și din cauza procurorului (organului de urmărire penală), cauza a fost amânată/întreruptă de nouă ori.

Cu referire la criteriile stabilite la art. 20 CPP și anume, complexitatea cazului, a conchis că cauza penală de învinuire a lui de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, nu se încadrează în categoria cauzelor penale complexe.

În același context, a menționat că atât în cadrul urmăririi penale, cât și a judecării cauzei penale a fost audiat doar un singur martor din partea acuzării (soțul victimei) și victima, parte vătămată soția lui Gheorghe Uțica, adică cauza penală în speță este de o complexitate redusă.

Așadar, în speță există circumstanțe cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin două modalități distincte:

- încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei penale;

- acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

A mai notat că, pe lângă încălcarea termenului rezonabil de către organul de urmărire penală și instanțele de judecată, prin emiterea sentinței de achitare în privința lui din motiv că fapta incriminată nu a fost săvârșită de el, se constată încălcarea drepturilor lui constituționale privind dreptul la libertate și siguranța persoanei, dreptul la viața intimă și familială prevăzute de art. 5 și 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

A obiectat că în toată perioada de timp cât a fost examinată cauza penală, dânsul nu a putut să se angajeze legal la lucru pe teritoriul RM, deoarece avea intentată cauză penală și era cercetat penal, fiindu-i aplicată interdicția de eliberare a pașaportului cet. străin pentru a ieși din RM la muncă peste hotare și prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, în persoana IP Ialoveni și Procuraturii raionului Ialoveni, i-a fost provocat/cauzat prejudiciul material sub forma venitului ratat, salariul mediu lunar nerealizat în mărime totală de 167 700 de lei și prejudiciul moral în mărime de 100 000 de lei.

Totodată, din cauza încălcării dreptului lui la examinarea cauzei penale în termen rezonabil și în special, din cauza că el ilegal a fost bănuit și învinuit de comiterea infracțiunii menționate, i-au fost provocate suferințe psihologice și psihice foarte grave, în urma cărora el a suferit și suferă o durere sufletească enormă, o amărăciune deosebită, nervozitate, tristețe și un stres, șoc psihologico-moral foarte puternic, pe care î-l apreciază în cuantumul unui prejudiciu moral de 80 000 de lei pentru încălcarea termenului rezonabil și 100 000 de lei pentru încălcarea dreptului garantat de art. 21 din Constituția RM.

A specificat că decizia din 23 octombrie 2018 a Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău, a sporit prejudiciile și suferințele morale ale lui, deoarece a fost condamnat penal de către instanța de apel, fiindu-i stabilită amendă penală în mărime de 700 u.c. (35 000 de lei) și 38 204 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 4 iulie 2019, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 73 vol. II), fiind recepționată de către recurentul Ministerul Justiției al RM la 9 iulie 2019, ceea ce se atestă prin ștampila aplicată pe scrisoarea de însoțire a deciziei contestate, copia căreia este anexată la cererea de recurs (f. d. 85 vol. II), însă careva date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentul Serghei Bursuc la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursuri la 9 septembrie 2019 și respectiv, la 20 noiembrie 2019 în termenul legal.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Ministerul Justiției al RM și Serghei Bursuc, completul Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Ministerul Justiției al RM și Serghei Bursuc, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursurile declarate nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursurile declarate de Ministerul Justiției al RM și Serghei Bursuc urmează a fi considerate ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Serghei Bursuc.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Victor Burduh